

ՀԱՍՏՐԱԿԱԿԱՆ ԳԱՂԱԲԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՏԱԲԱԹ, 12 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1915 ԹԻՒ 48 — 144

ՄԵՐ ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Հ. Բաբայան

Հազար հինգ հարիւր տարի առաջ հայ միտքը, յանձին Մեղրոպի ստեղծագործեց հայկական առաւելքը, որոնք այն օրէն հիմ գրին հայութեան քաղաքակրթական գոյութեանը:

Ու այնուհետեւ Մեղրոպեան տառերը բացին հայ միտքին առջև նորանոր հորիզոններ, յառաջգիւժեան հոյակապ հեռապատկերներ:

Քաղաքակրթ ազգերու միջև վատարկած էինք մեր գոյութեան դատը: Ասկայն պետք եղաւ որ 1500 տարուան հայ կեանքը ընթանայ անօրինակ պայքարներու ընդմէջէն եւ ի գործ գնէ գերմարդկային ճիգեր, որպէսզի կարողանայ պահպանել մեղրոպեան տառերը, հայ գրականութիւնն ու հայ միտքը:

Ու պաշարեցինք մենք երկաշ դարեր, քաղցրինք արցունքի և արիւնի ծովերէն, կործար տալինք պատմական բոլոր գծուարութեանց, միշտ համակու համար մեր հեռաւոր իտէպլներուն, միշտ անուարձ քաղաքակրթութեան ճանին: Արդարեւ տառեր հինգ գարեբա ընթացքին հայ ազգի յայտնարեքած սէն ու կորովը աննման էր ու գերմարդկային էր:

Ո՞վ կուտակեց այդքան զօրութիւն հայ ցեղին հողին մէջ: Ո՞վ աշխույժ հայը իր դարաւոր բարկութենէն և վառեց ընդվզումի սրբազան հուրը: Ո՞վ բերաւ այն աստուածային խանդավառութիւնը ու գերագոյն անձնագոհութիւնը որով հայ մարտիկը կ'երթար մղելու հայ ցեղին ազատագրական կռիւր: — Հայ Գիրն ու Տպագրութիւնը:

Ահա ատենց համար պայքարեցինք ու աննցմով կուսեցանք: Ոյովհետեւ աննք եղան մեծագոյն խորհուրդը մեր կեանքին, այն անսասան պատուանդանը, որուն վրայ հայ ազգը իր գոյութիւնը ամբողջ: Անոնք լուսաւոր շահեր եղան, որոնք բացին հայ ցեղին առջև նորանոր ուղիներ և ցոյց տրուին ազգային կեանքի լաւագոյն իտէպլները:

Ինչպէս պիտի կարողանայինք ապրիլ իրեն ազգ, զարգանայ ու յառաջգիւժել, եթէ չըլլային հայ գիրն ու գրականութիւնը, եթէ հինգերորդ դարէն հայ միտքը չեղիէր հայկական տառը: Ի՞նչ ունինք մենք անցեալէն, դարաւոր այն անցեալէն, միակ հարստութիւն մը — հայ գիրն ու գրականութիւնը, որով ճենք ձեռք բերինք մեր ազգային գոյութեան իրաւունքը:

Այնու աշխարհակալութիւններ ու նւաճումներ չեն որ կը կողմեն ազգերու փառքը ու կը հաստատեն անոր գոյութեան իրաւունքը, այլ ազգային միտքի այն ստեղծագործութիւնները, որոնք համաշխարհային գաղափարութեան մէջ իրենց բաժինը կ'ունենան և նպաստ մը կը տանին անոր գարդացման:

Ու հայը կրցած է իր միտքին ուժովը ասիական բարբարոսութեան մէջ հաստատել իր քաղաքակրթական իրաւունքը: Ասիկա փառք մըն է հայուն համար եւ միանգամայն յազմանակ մը խաւարին ու տգիտութեան դէմ Պահպաններ, խնամքով ու անսահման դուրդուրանքով պահենք զայն, որովհետեւ անիկա հայ միտքի հոյակապ ստեղծագործութիւնն է, որուն համար տանջանքի ու արիւնի մէջ մեծցան մեր նախնիքը և անոնց զաւակները իրենց կեանքերը զոհարեցին:

Պահպանենք հայ միտքի ստեղծագործութիւնը, հայ գիրն ու գրականութիւնը, որովհետեւ անոնցմով է որ կ'ապրինք և անոնց համար է որ պիտի ապրինք իրեն ազգ, իրեն պատմական գոյութիւն մը: Սյոսշ տունն է հայ միտքին, մեր գոյութեան իրաւունքի տունը:

Փառք հայ միտքի ստեղծագործութեան:
Պատիւ հայու դարաւոր գոյութեան: